

פרטי-כל ישיבת ועדת השרים לענייני הרכוש הנטוש שהתקיימה ביום ו'
 ט"ו בכסלו תש"ט (17.12.48) בשעה 9.30 לפנ"ה באוצר.

נוכחים:	ממשרד האוצר	שר האוצר (יו"ר) מר ד. שפירא
"	הבשחון	האלוף א. אבנר
"	ההוץ	מר י. שמעוני (בא באיחור)
"	ההקלאות	שר ההקלאות
"	המעושים	שר המיעושים וסר ג. מכנס.
"	המסמכים	שר המסמכים (בא באיחור זמן) וסר צ.צ. בקר
	ממוכירות המפעלה	מר ש. קדר

- על סדר היום: (א) הערות לפרטי כל מיום 5.11.48
 (ב) איכלוס לוד
 (ג) עליות חדשות על הקרקע
 (ד) שאלת הקמת בניינים ע"י עולים על אדמות ערביים
 (ה) שאלת העברת ערביים באיפה.

הערות לפרטי כל מיום 5.11.48

לפי דרישת מר אבנר הוקן נוסח ההחלטות בסעיף 3 כדלקמן:
 מחליטים להסיל על האלוף אבנר לבוא בדבריהם עם שר הבשחון לשם החלטה
 בענין אכלוס לוד.
 מחליטים לאשר את תכנית אכלוס באר שבע ע"י אנשי הברת "סולל בונה".
 מחליטים כי מנהל התכנון במשרד לעבודה ובינוי יהיה אחראי לתכנון
 בניה העיר.

לפי דרישת שר ההקלאות יש להוסיף בסעיף 7 את הפסקה הבאה:
 בהתאם להחזת עם אנגליה ועפ"י הסעיף שהוכנס לפי דרישת נציגיה, לא
 ישלה פרי ערבי לאנגליה,

ולחקן את הפסקה השניה כדלקמן:
 הפרי היהודי יהיה קודם ליצוא לפרי הערבי וקטיף פרי זה אינו צריך
 לבוא על השבון קטיף פרי יהודי. יתרת הפרי הערבי תימכר לבתי המרוצת,
 במדה שלא יוצא למוק האירופי.

מר קולן הוסיף (והדבר נתקבל) , שבקשר לאזור הגבול יש לנקוט בתכנית העליות החדשה בהתאם להלכה ועדת הסרים בדבר השארת שטח לפתוח לתושבי המקום הקודמים, באם יחזור.

הכניסה לכפרים תיעשה בכל מקום לפי דרישות בשטחיות ומשקיות.

תוקם ועדה בת המטה הברית שתקבע בכל מקרה את הצורך לכניסת לכפרים כנ"ל הטורכית מ"כ משרד הבטחון, התקלאות, המעושים, מחלקת ההתיישבות והקה"ל. (שר האוצר הוסיף - אפוא ריבוי על הרכוש הנשאר) במקרה אם ועדה זו תבוא לידי הסכם - תובא השאלה להכרעה לוועדת הסרים לענייני רכוש נשאר.

להחלטות אלו מעיר שר התקלאות:

1. שר התקלאות מתנגד כי יקבע תחום של 8 10 ק"מ באיזור הגבול כנ"ל ומציע לקבוע שרק במקרה שקיום האוכלוסיה הערבית ליד הגבול אינה באה בחשבון בגלל נימוקי בטחון תיתכן הוצאתה. נימוקי בטחון אינם קשורים תמיד במרחק מסוים מן הגבול מצד שני אין הדבר צריך להחיל על כל גבולות הארץ.

2. שר התקלאות דורש, כי בכל מקרה של קבלת כפרים ערביים כנ"ל לידי הממשלה, יקבע בו בזמן מקום ישובם ומקור פרנסתם של הערבים תושבי הכפר הקודמים הנמצאים בתחום ישראל. הדבר הכרחי גם מבחינת הצדק וגם מבחינת הבטחון בארץ.

שר התקלאות קובע, כי משרדו שרם נתן את הסכמתו לרשימת מקומות העליות החדשים.

שר האוצר טבור, כי אין גם להשפיע על ערבים שמוציאים אותם מן הכפרים ללכת העירה - אם כי אין גם לעכבם - אלא יש להציע להם כפר אחר להיות בו; אולם אין ערבי שמעולם לא עבד את האדמה יכול לדרוש בהודמנות זו קרקע לעצמו.

שר האוצר קובע, כי המדובר היה רק על הגבול הצפוני. אך רצוי לא להחליט כנ"ל באופן סופי כי רצוי מאוד לדעת את הוות דעת משרד הבטחון.

מר אבנר מתנגד להכיר בערבים המסתובבים חזרה ארצה, בעיה שהממשלה והצבא אינם יכולים לפתור כמו באזרחים שלא עזבו את הארץ.

שר האוצר מודיע, כמשובה לשאלת שר המיעושים, כי לשי התכנית יעלו לכל הנקודות האסורות במשך ששת החודשים הקרובים. סדר העליות שרם נקבע והוא תלוי מכמה גורמים, הסתבנות הערבים במשכת, משאירים כעת כמה כפרים, שלא נמצאו ראויים להתיישבות, לריכוז הערבים החוזרים.

מר סכנס מצטרף לדעה כי אין לקבוע תחום של 8 ק"מ באיזור הגבול. הוא גם מעלה את שאלת הקציה להעברת הערבים ממקומותיהם.

שר האוצר מציע, היות וקיימת ועדה להעברת ערבים שהרכבה: שר המיעוטים, (יו"ר), ב"כ משרד החקלאות, העבודה והבינוי, הפנים והבטחון, כי ועדה זו תשגל בעניינים התקציביים בקשר להעברת הערבים במקומות אלו.

שר המשפטים אינו רואה מבחינה חוקית כל מגיעה לפעולה הנידונה. הוא גם מסכים לקביעת תאום של 8 ק"מ באיזור הגבול כנ"ל, שהיא שאלה בטהונית.

ס י כ ו ט : הועדה הסכימה להקמת נקודות חדשות בכל המקומות שפורשו ברימה שהוגשה לפניו כתנאי, שבמקומות מסויימים צרכי בטחון דורשים לישוב את כל הקרקע, ייעשה הדבר¹² שבכל יתר המקומות שאין בהם ערבים היעשה התישבות מתוך התחשבות שיסאר טעה לפתוח לתושבי המקום הקודמים, באם יחזור.

תוקם ועדה שתורכב מב"כ משרד הבטחון, החקלאות, המעושים, מחלקת התישבות, הקה"ל והאפוטרופוס על הרכוש הנטוש לקביעת הכניסה ~~המותרת~~ לכפרים הערביים. אם ועדה זו לא תגיע לידי הסכם פה אחד - תועבר השאלה לוועדת השרים לענייני רכוש נטוש להכרעה.

בזמן של העליה לכפרים ויישוב אדמותיהם, יש לקבוע בו בזמן את הפתרון לסידורם של הערבים תושבי הכפר הקודמים הנמצאים בארץ.

בכל מקרה של העברת הערבים מנקודה מסויימת מפאת צרכי בטחון תדון ועדת ההעברות. הועדה מבקשת את היות דעת משרד הבטחון בקשר להוצאת הערבים מאיזור של 10 - 8 ק"מ לאורך הגבול הצפונית.

שאלת הקמת בניינים ע"י עולים על אדמות ערבים

שר האוצר מצייין, כי העולים החדשים שהשתכנו ביפו ובמקומות אחרים התחילו להקים בניינים על אדמות ערביים בסביבות הערים. האפוטרופוס על הרכוש הנטוש תבע אנשים אלה למשפט והתחילו להתקבל פסקי דין על הריסת הבניינים. קשה מאוד לאתר באמצעים אלה נגד העולים החדשים, אולם מצד שני ילכו וישתנו מקרים דומים במקרה של ויתור. העניין דיון ובידי הועדה ההחלטה בגידון.

שר המשפטים קובע, כי מבחינה חוקית ראוי האפוטרופוס על הרכוש הנטוש לסלק את יד האיש כנ"ל בלי משפט אך הוא גם יכול לקבל תמורה.

שר החקלאות דורש את ביצוע פסקי הדין וסילוק¹³ האנשים ומתנגד לויתור. אך יחד עם זה מציע שר החקלאות ~~להסתמך~~ לאנשים אלה להסתדר במקומות אחרים.

זו גם דעתו של שר המיעוטים ומר אבנר.

סיכום: הוחלט לנהוג בכל הומר הדין לגבי מקרים של חשיית קרקע ערבית והקמת בניינים עליה ולהוציא לפועל את פסקי הדין של בית המשפט בנידון.

שאלת העברת הערבים בחיפה.

שר המיעוטים מוסר על פניה משרד הבטחון בקשר להעברת 120 משפחות הערבים בחיפה שנשארו במקומותיהם בעיר למקום ריכוזם של יתר הערבים שר המיעוטים מתנגד לכך ומבקש לקבוע עתה בנידון.

סיכום: אין להוציא את הערבים בחיפה ממקומותיהם מבלי להביא את העניין לוועדת ההעברה.